

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 183

van **FILIP BRUSSELMANS**

datum: 5 januari 2021

aan **MATTHIAS DIEPENDAELE**

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

Gefingeerde archeologische vondsten - Handhavingsbeleid

Onlangs raakte bekend dat een Fransman heeft geprobeerd om een illegaal in Frankrijk opgegraven muntenschat te legaliseren door deze zozegd in het Limburgse Gingelom op te graven. Dat verhaal doet een aantal vragen rijzen.

1. Wie in Vlaanderen aan metaaldetectie wil doen, moet een erkenning aanvragen en een ethische code respecteren. Daarbij belooft de zoeker dat hij niet in archeologisch beschermde gebieden zal zoeken, niet dieper dan 30 centimeter zal graven en zijn vondsten zal melden. Het systeem is dus gebaseerd op de goodwill van de zoekers.

Kan de minister, opgesplitst per jaar, meedelen hoeveel aanvragen tot erkenning hij heeft gekregen en hoeveel van die aanvragen ontvankelijk werden verklaard?

2. Bestaan er procedures waarbij de erkenning kan worden ingetrokken? Zo ja, welke? In hoeveel gevallen werd een erkenning ingetrokken?
3. Kan de minister, opnieuw opgesplitst per jaar, meedelen hoeveel vondstmeldingen het Agentschap Onroerend Erfgoed heeft ontvangen sinds het in werking treden van de wetgeving met betrekking tot metaaldetectie?
4. Is de minister van oordeel dat die cijfers in relatie tot het aantal detectoristen in Vlaanderen een correcte weergave zijn van de reële vondsten of deelt de minister de mening van het agentschap dat de handhaving een probleem is en blijft?
5. Hoe groot is volgens de minister het aantal niet-erkende detectoristen in Vlaanderen en op welke manier controleert het agentschap daarop? Werd er überhaupt door het agentschap al gecontroleerd of detectoristen al dan niet erkend waren? Zo ja, met welke resultaten? Zo niet, waarom niet?
6. Als ik mij niet vergis, werd er in 2017 een laatste keer overleg gepleegd tussen de diensten van de minister en de detectoristen.
Is er intussen al sprake van een erkende, representatieve gesprekspartner voor de administratie? Hebben er sinds 2017 nog gesprekken of overlegmomenten plaatsgevonden tussen de administratie en de detectoristen?
7. Uit het onderzoek rond het concrete dossier van Gingelom bleek volgens de pers dat de man in kwestie niet aan zijn proefstuk toe was en een enorme collectie aan illegaal opgegraven archeologische artefacten - waaronder enkele erg zeldzame - bezat.

Is er onderzocht of er zich in die collectie ook artefacten bevinden die in Vlaanderen werden opgegraven? Indien dat laatste het geval zou zijn, had ik graag van de minister

vernomen of en op welke wijze hij die artefacten denkt te recupereren? Zal de betrokkene beboet worden wegens het verstrekken van foutieve informatie?

ANTWOORD

op vraag nr. 183 van 5 januari 2021

van **FILIP BRUSSELMANS**

1. De erkenningsaanvraag voor metaaldetectoristen is laagdrempelig: kandidaten bezorgen een ingevuld en ondertekend aanvraagformulier en een recent uittreksel uit het strafregister (of buitenlands equivalent). Een aanvraag is ontvankelijk als het alle nodige stukken bevat. Omwille van de eenvoudige procedure, is het aantal onontvankelijke dossiers zeer beperkt. Ze bestaan uit onvolledige dossiers, dossiers die de aanvrager zelf weer intrekt en dossiers zonder voorwerp (bijvoorbeeld reeds (van rechtswege) erkende metaaldetectoristen die een nieuwe aanvraag indienden).

	aanvragen	ontvankelijk	onontvankelijk	erkend	geweigerd
2015	577	567	10	567	0
2016	553	545	8	545	0
2017	523	522	1	522	0
2018	969	944	25	943	1
2019	1297	1279	18	1278	1
2020	1599	1548	51	1548	0
Totaal	5518	5405	113	5403	2

2. Het agentschap Onroerend Erfgoed kan de aanduiding als erkende metaaldetectorist intrekken. Dit kan op verzoek van de erkende metaaldetectorist zelf zijn of als gevolg van de schorsingsprocedure, voorzien in de regelgeving.

Onroerend Erfgoed kan een aanduiding als erkende metaaldetectorist schorsen als die laatste:

- het Onroerenderfgoeddecreet, het Onroerenderfgoedbesluit of de Code van Goede Praktijk voor Archeologie en Metaaldetectie niet naleeft;
- niet meer voldoet aan de erkenningsvoorwaarden;
- de voorwaarden voor de opvolging van de aanduiding, niet naleeft;

De geschorste metaaldetectorist moet binnen een termijn van 60 dagen een beschrijving voorstellen van maatregelen ter verantwoording of ter remediëring.

Gebeurt dit niet, dan trekt Onroerend Erfgoed de erkenning onmiddellijk in. Ontvangt Onroerend Erfgoed binnen de termijn wel een beschrijving, dan beoordeelt ze de reactie binnen 30 dagen. Ingeval van een positieve beoordeling, heft ze de schorsing op. Is de beoordeling negatief, dan trekt ze de erkenning in. Onroerend Erfgoed bezorgt deze beslissing binnen 30 dagen. Een schorsing duurt dus maximum 120 dagen.

De erkenningsvoorwaarden bepalen dat iemand van wie Onroerend Erfgoed de erkenning het voorbije jaar introk, geen nieuwe erkenning kan aanvragen.

Onroerend Erfgoed schorste tot dusver negen keer de aanduiding als erkende metaaldetectorist en trok drie keer de aanduiding in: één keer nadat de erkende metaaldetectorist een veroordeling opliep voor een misdrijf onroerend erfgoed, één keer op vraag van de (op dat moment geschorste) metaaldetectorist zelf, en één keer omdat een geschorste erkende metaaldetectorist geen remediërende maatregelen voorstelde.

3. Het aantal meldingen dat het Agentschap Onroerend Erfgoed heeft ontvangen sinds het in werking treden van de regelgeving met betrekking tot metaaldetectie per jaar sinds 1/04/2016 tot en met 31/12/2020.

	Aantal metaaldetectievondstmeldingen
1 april 2016 - 31 mrt 2017	948
1 april 2017 -31 mrt 2018	1415
1 april 2018 - 31mrt 2019	1140
1 april 2019 - 31mrt 2020	1410
1 april 2020 - 31 dec 2020	1239
Totaal	6152

De nieuwe metaaldetectievondstmeldingsapplicatie werd in gebruik genomen op 1 april 2018. Dat verklaart de dip in dat jaar. Sinds dat moment kunnen meerdere vondsten per melding gemeld (en geteld) worden. Deze cijfers geven het aantal meldingen weer, niet het aantal vondsten.

4. Het aantal metaaldetectievondstmeldingen gemeld via het digitale metaaldetectievondstmeldingsformulier stijgt gestaag. Daarnaast ziet het agentschap Onroerend Erfgoed op internetfora en facebookpagina's een grote hoeveelheid niet gemelde metaaldetectievondsten verschijnen. Er is dus duidelijk een discrepantie tussen het aantal erkende metaaldetectoristen en het aantal meldingen van detectievondsten. Het sensibiliseren van metaaldetectoristen om te melden blijft belangrijk, ook na de inspanningen van de afgelopen jaren. Een preventieve aanpak geniet hierbij de voorkeur.
5. Op het aantal actieve niet-erkende metaaldetectoristen in Vlaanderen kunnen we onmogelijk een cijfer plakken. Het is onhaalbaar die groep te controleren want zij werken in de anonimiteit.

Het zoeken naar archeologische voorwerpen met een metaaldetector zonder erkenning is een misdrijf (Onroerenderfgoeddecreet art. 11.2.2). Bij klachten over ongeoorloofde metaaldetectie onderzoekt het agentschap of de betrokkene een erkende metaaldetectorist is. Is dat het geval, dan kan het agentschap de aanduiding als erkende metaaldetectorist intrekken. Is dat niet het geval, dan wordt de klacht doorgegeven aan de inspecteurs onroerend erfgoed zoals het handhavingsbeleid het voorschrijft.

6. Het laatste overleg dateert van 26 mei 2020. Dat vond, zoals de corona-maatregelen het voorschrijven, digitaal plaats. Het verslag vindt u in bijlage 1.

Op het overleg stelde het agentschap Onroerend Erfgoed de vraag naar de stand van zaken rond een representatieve koepel. 3 verenigingen gaven aan dat ze een koepelorganisatie opgericht hadden in mei 2020. Omdat de visie, missie en doelstellingen van de koepelorganisatie nog niet op punt stonden, vroeg het agentschap een nieuw overleg met het bestuur van de koepelorganisatie om deze zaken te bespreken. Dat vervolgoverleg heeft nog niet plaats gevonden.

7. De beschuldigde is in Frankrijk ondervraagd en heeft toegegeven dat de zgn. muntschat uit Gingelom niet uit Vlaamse bodem afkomstig is. Uit de documentatie die bij de huiszoeking aangetroffen werd, blijkt dat hij Franse archeologische sites viseerde. Er zijn geen aanwijzingen dat de man ooit in Vlaanderen detecteerde. Momenteel wordt een gerechtelijke procedure opgestart bij de rechtbank van Nancy. Het gerechtelijke dossier is uiteraard geheim.

Ook in Vlaanderen loopt er nog een strafrechtelijk onderzoek voor valsheid in geschrifte, gebruik van valse stukken en witwassen. In het kader hiervan werd er ook strafrechtelijk beslag gelegd op de betreffende munten. De onderzoekers zullen in het verdere verloop van dit dossier contact opnemen met het Franse gerecht. Het strafrechtelijke onderzoek zal uitwijzen of de betrokkene beboet zal worden voor het verstrekken van foutieve informatie.

BIJLAGEN

1. [Overleg metaaldetectieverenigingen 26/05/2020](#)